

ПРОУЧВАНЕ НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВАТО НА ЖИВОТ НА БОЛНИ СЪС ЗАХАРЕН ДИАБЕТ ЧРЕЗ ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ

Яница Симеонова, Теодора Калоянова, Наталия Костова, Елена Желева

Филиал Сливен, Медицински университет – Варна

SURVEY OF THE NECESSITY TO INCREASE THE QUALITY OF LIFE OF PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS THROUGH A TRAINING PROGRAM

Yanitsa Simeonova, Teodora Kaloyanova, Natalya Kostova, Elena Zheleva

Sliven Affiliate, Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Актуалността на изследвания проблем се определя от високия процент на заболяемост от захарен диабет. Проучването разкрива необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет. Това се постига чрез програма за обучение.

Захарният диабет е заболяване, характеризиращо се с повишено ниво на кръвна захар в човешкия организъм, което е в резултат отслабената реакция на клетките към инсулина или недостатъчното му произвеждане в организма

Целта на научното съобщение е да се разкрие и очертае необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение. Програмата за обучение предоставя информация на обучаващите се за: същността на заболяването; подобряване качеството им на живот; разпознаване симптомите на хипо- и хипергликемията; видовете инсулин, начин на приложение и местата, на които се поставя.

Задачите на изследването са: да се проучи необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение в град Сливен; да се разработи програма за обучение на пациенти със захарен диабет след 18-годишна възраст; да се проведе програма за обучение.

В процеса на изследването се използваха **методите**: анкетно проучване, програмирано интервю и целенасочено включено наблюдение.

ABSTRACT

The relevance of current problem is determined by the high incidence of diabetes mellitus. The survey revealed the need to improve the quality of life of patients with diabetes mellitus. This is achieved through a training program.

Diabetes mellitus is a disease characterized by elevated blood glucose levels in the human body resulting from weakening of insulin cells or insufficient production in the human body.

The purpose of the study is to reveal and outline the need to improve the quality of life of patients with diabetes mellitus through a training program. The training program provides information to learners about: the nature of the disease; improving their quality of life; recognition of the symptoms of hypo- and hyperglycemia; type of insulin, way of application, and place of application.

The tasks of the survey are: to examine the need to improve the quality of life of patients with diabetes mellitus through a training program in the city of Sliven; to develop a training program for patients with diabetes mellitus above 18 years of age; to run the training program.

The methods used are: survey, program interview, and purposeful observation.

The subject of the study is: patients with the diagnosis diabetes mellitus, up to 18 years old in the town of Sliven.

The object of the study is: the process and conditions in which the need to improve the quality of life of patients with diabetes mellitus through a training program is proved.

Обект на изследването са пациенти с диагноза захарен диабет, на възраст след 18 години, в град Сливен.

Предмет на изследването е процесът и условията, при които се доказва необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение.

Анализът на резултатите позволи да се направи изводът за необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез провеждане на програма за обучение. Обучението осигурява повишаване качеството на живот на тези пациенти.

Ключови думи: захарен диабет, пациенти, инсулин, хипогликемия, хипергликемия, здравни грижи

ВЪВЕДЕНИЕ

Захарният диабет е заболяване, характеризиращо се с повишено ниво на кръвна захар в човешкия организъм, което е в резултат на отслабената реакция на клетките към инсулина или недостатъчното му произвеждане в организма. Общите симптоми на диабета са: лесна умора, необяснима загуба на тегло, силна жажда, засилено уриниране, повишен апетит, затруднено и забавено зарастване на рани, инфекции, замъглено виждане, променено умствено и психично състояние, кетоацидоза и други (1).

Всички форми на диабет могат да бъдат контролирани чрез изкуствено внасяне на инсулин. Инсулинът е хормон, който се синтезира в панкреаса. Той е главният фактор за появата на диабета, защото е единственият хормон в организма, който понижава нивото на кръвната захар. Всяко негово нарушение води до патологични състояния като хипогликемия и хипергликемия. Затова е необходимо болният да бъде запознат с видовете инсулин, начина му на приложение, както и източниците на грешки, които могат да настъпят (2).

В зависимост от профила на действие инсулиновите препарати се разделят на: бързодействащ, бавнодействащ и препарат с комбинирано действие. Бързината и продължителното действие на всички препарати зависи от индивидуалните особености на всеки болен и от приложената доза (1).

Инсулиновата писалка е устройство, с помощта на което се инжектира инсулин за контролиране нивата на кръвната захар. Инсулино-

The analysis of the results has led to the conclusion that there is a need to improve the quality of life of the patients with diabetes mellitus by conducting a training program. The content of the program is realized through theoretical and practical forms of training. The training ensures the quality of life of these patients.

Keywords: diabetes mellitus, patients, insulin, hypoglycemia, hyperglycemia, health care

вата писалка наподобява размера и формата на маркер, който вместо с писец, завършва с игла. Както всяко устройство или метод, така и инсулиновите писалки имат своите предимства и недостатъци.

Глюкомерът е медицинско изделие за определяне на приблизителната концентрация на глюкоза в кръвта. Той е ключов елемент за следене на кръвната захар в домашни условия от хора със захарен диабет и хипогликемия (1).

Диета № 9 по Певзнер се използва при заболяването захарен диабет.

Актуалността на изследвания проблем се определя от високия процент на заболяемост от захарен диабет. Проучването разкрива необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет. Това се постига чрез програма за обучение.

ЦЕЛ

Целта на научното съобщение е да се разкрие и очертае необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение.

Програмата за обучение предоставя информация на обучаващите се за: същността на заболяването; подобряване качеството им на живот; разпознаване симптомите на хипо- и хипергликемията; видовете инсулин, начин на приложение и местата, на които се поставя.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Задачите на изследването са: да се проучи необходимостта от повишаване качеството на жи-

вот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение в град Сливен; да се разработи програма за обучение на пациенти със захарен диабет след 18-годишна възраст; да се проведе програма за обучение.

В процеса на изследването се използваха **методите**: анкетно проучване, програмирано интервю и целенасочено включено наблюдение.

Обект на изследването са пациенти: с диагноза захарен диабет, на възраст след 18 години, в град Сливен.

Предмет на изследването е процесът и условията, при които се доказва необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Изследването показва, че ако се постигне целта му, то ще се разкрие и очертае необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез програма за обучение.

В констатиращото изследване участваха 23 пациенти на възраст от 18 до 77 години. Данните от петте амбулатории на лични лекари в гр. Сливен, където се проведе изследването, не показват съществени различия по приетите основни показатели. Ще се интерпретират обобщено, отнасящи се до основните проблеми на изследването.

Резултатите от изследването са анализирани според приетите обобщени показатели: От колко време имате захарен диабет, изискващ инсулинова терапия? Доколко сте запознати с Вашето заболяване? Необходимо ли е предварително обучение за прилагане на инсулинова терапия? Необходимо ли е предварително обучение за работа с инсулинова писалка? Достатъчна ли Ви е придобитата информация за лечението Ви с инсулин? Доколко можете сами да изследвате кръвната си захар? Мнението Ви за необходимостта от „обучение на пациенти със захарен диабет за прилагане на инсулинова терапия. Какви проблеми желаете да бъдат разгледани в курса? Кога предпочитате да се проведе курсът за обучение? Бихте ли споделили с Ваши близки и познати за предложеното Ви обучение?

Изследването показва, че подадената до този момент информация на пациентите не задоволява потребностите им от самоприложение на инсулинова терапия и изследване на кръвна захар.

Според повечето респонденти заболяването им захарен диабет, изискващо инсулинова тера-

пия, е от 1 до 3 месеца. 98% споделят, че не са достатъчно запознати със проблемите на заболяването. 25% от тях са на ясно, че е социалнозначимо заболяване. 2% мислят, че неправилно се провежда тяхното лечение. За 98% от изследваните е необходимо предварително обучение за прилагане на инсулиновата терапия. 97% споделят, че е необходимо обучение за изследване на кръвна захар с глюкомер. Само 3% са на мнение, че не са в състояние да се обучат сами да си изследват кръвната захар в домашни условия. Висок е процентът на пациентите, на които не е достатъчна придобитата им информация за лечение с инсулин. Всички те смятат, че обучението им за самостоятелно приложение на инсулин и изследване на кръвна захар с глюкомер изисква допълнително обучение. Това би повишило качеството им на живот.

Според целенасоченото включено наблюдение вниманието и усилията на участниците в курса на обучение трябва да се насочат към повишаване интереса им за придобиване на допълнителна информация, относно: заболяването захарен диабет, изследвания, лечение, хранителен и двигателен режим.

Респондентите са убедени, че предложената им информация по време на курса на обучение ще е крайно необходима, ценна и полезна. Всеки участник ще придобие знания за заболяването захарен диабет и умения за изследване на кръвна захар с глюкомер, приложение на инсулин, правилно хранене и двигателна активност.

98% от участниците в анкетното проучване споделят, че ще се включат в курс за обучение на пациенти със захарен диабет за прилагане на инсулинова терапия. Те подчертават, че е необходимо да затвърдят техниката на приложение на инсулин, хранителен и двигателен режим. До този извод те стигат поради факта, че въпреки заболяването им, те трябва да водят живот с добро качество.

Висок е процентът на респондентите, които биха споделили с близки и познати за това обучение, при условие, че им е необходимо.

Анализът на резултатите позволи да се направят изводи за необходимостта от повишаване качеството на живот на болните със захарен диабет чрез провеждане на програма за обучение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проведеното изследване показва, че 98% от респондентите желаят да се включат в курса. 2% са на мнение, че сами ще се справят с проблема.

Съдържанието на Програмата за обучение на пациенти със захарен диабет за прилагане на инсулинова терапия ще се реализира с помощта на теоретични и практични форми на обучение, одобрени от директора на лечебното заведение. Програмата предвижда да се използват методи за обучение: изложение, лекция, демонстрация, обяснение, работа в малка група, решаване на индивидуални задачи и упражнения. Всички те водят до формиране на знания, умения и навици за справяне с симптомите, лечението и усложненията на диабета. Обучението ще осигури повишаване качеството на живот на тези пациенти.

ИЗВОДИ

1. Предлаганата Програма на курс за обучение на пациенти със захарен диабет ще има изключително важна роля за подобряване качеството на живот на пациенти с диабет.
2. Големият процент желаещи да се включат в обучението дава основание тя да се предложи за изпълнение в лечебното заведение.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кръстев З. Вътрешна медицина, София 2016.
2. Тишева С. Вътрешни болести, Плевен 2016.

*Адрес за кореспонденция:
Елена Желева
ул. „Ген. Столетов“ 30
Сливен, 8800
e-mail: ejeleva@abv.bg*